

Toimittajakoulutuksen neuvottelukunnan kokous 8.12.2008

VKL, Lönnrotinkatu 11 a, II krs

Läsnä:

Jarmo Häkkinen	SJL
Henrika Zilliacus-Tikkanen	SSKH
Aki Jörgensen	JY
Tom Moring	SSKH
Kaarle Nordenstreng	TaY
Pirita Juppi	Diak
Ullamaija Kivikuru	SSKH (pj)
Maija-Leena Nissilä	SJL
Petteri Kauppinen	VKL
Marko Ala-Fossi	TaY (siht.)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 10.05

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

3. Ilmoitusasiat

Häkkinen: Terveisiä SJL:n opiskelija- ja opettajaseminaarista Tampereelta (24.10. – 25.10). Tilaisuuteen osallistui yhteensä noin 35 henkilöä, joista 5 oli opettajia. Opiskelijoiden kommentit liiton toiminnasta olivat varsin kriittisiä, erityistä tyytymättömyyttä esiintyi uutta TES – -ratkaisua kohtaan. Tilaisuudessa kävi ilmi myös työllistymistä koskeva epävarmuus. Liitto on näiden evästysten siivittämänä perustamassa erityistä opiskelija- ja nuorisotyöryhmää.

Zilliacus: Pohjoismainen journalistiopiskelijoiden kyselytutkimus on Norjassa jo lähtenyt liikkeelle. Suomessa on parhaillaan menossa kysymysten käännoistyö ja sen valmistuttua kysely lähetetään sähköpostilla kaikille Helsingin, Tampereen ja Jyväskylän yliopistojen journalistiopiskelijoille. Vastaukset käsitellään Norjassa (Volda), mistä hanke on alkujaan lähtöisin. Pohjoismainen vertailututkimus on tarkoitus toteuttaa jatkossa joka toinen vuosi.

Häkkinen: SJL:llä on ollut vuoden verran toiminnassa uussuomalaisten journalistien asemaa pohtiva työryhmä. Juhani Artton johtaman työryhmän tueksi on tarkoitus lanseerata uusi verkkosivusto vuodenvaihteen jälkeen. Uussuomalaisten journalistien erityisongelmana on, etteivät he ole lähinnä kielisistä saaneet oman alansa työtä Suomesta.

Moring: SSKH on aikeissa kohdentaa sisäänottoaan myös maahanmuuttajiin, mutta ei aio turvautua kiintiöihin, koska ne ovat valituskelpoisia ja tästä on Ruotsissa saatu huonoja kokemuksia. Sen sijaan tarkoituksena on herättää kiinnostusta opintoihin kohderyhmän keskuudessa sekä lisätä valintaan sellaisia elementtejä, jotka suosivat monikulttuurista taustaa. Toinen tie on avoin yliopisto, jossa tietyn määrän opintoja suorittaneet voidaan ottaa opiskelijoiksi suoraan rehtorin päätöksellä.

Nordenstreng: Tampereella on tähän mennessä otettu yksi maahanmuuttajataustainen opiskelija normaalissa sisäänotossa, eikä prosessia ole toistaiseksi ryhdytty säätämään uuteen asentoon.

Kivikuru: Gunilla Hultenin Tukholman yliopistossa tekemän tutkimuksen mukaan maahanmuuttajataustaiset journalistit päätyvät yleensä hoitamaan maahanmuuttaja-asioita, vaikka kenenkään tausta sinällään ei voi pätevöittää kaikkien maahanmuuttajaryhmien ja - kulttuurien asiantuntijaksi.

Moring: Maisteriopinnot varmaan muuttavat kuviota jatkossa, koska kielivaatimukset painavat siinä yhteydessä vähemmän.

Juppi: Diakissa on käynnistymässä kolmivuotinen maahanmuuttajien mediakasvatusprojekti, joka on varsin käytännönläheistä toimintaa. Samalla nähdään, josko maahanmuuttajat innostuisivat tätä kautta hankkiutumaan alalle töihin.

Häkkinen: SJL:n jäsenistössä on tällä tietoa noin 100 muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvaa henkilöä, joista valtaosa on alkujaan ruotsalaisia. Suuri osa tästä joukosta työskentelee esim. kuvaajina ja graafikkoina, mutta kirjoittavan toimittajan tehtäviin ei ole juuri päästy.

Nordenstreng: Eikö maahanmuuttajien journalistikoulutuksen tilanne tulisi ottaa neuvottelukunnan ensi vuoden toimintalistalle, voidaan olettaa että OPM sitä kuitenkin pikapuoliin edellyttää. Moring: kannatan lämpimästi.

Moring: SSKH on tehnyt ruotsinkielisen toimittajakunnan keskuudessa kyselytutkimuksen, joka selvittää toimittajien koulutustaustaa. Päättulos on, että nuoremman journalistikunnan keskuudessa SSKH:n journalistikoulutus on johtava (n.50 %) väylä alalle, kun taas vanhemman journalistikunnan keskuudessa journalismikoulutus ei ole dominoivassa asemassa.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Nordenstreng: Kohdassa 3b en sanonut tai ainakaan tarkoittanut, että yliopistojen toimittajakoulutusta tulisi karsia. Sen sijaan totesin jakamaani aloituspaikkalistaukseen viitaten, että yliopistojen viestintätieteellisen koulutuksen aloituspaikkamäärä on ylipäättään laajempaa kuin on ajateltu ja OPM:n laskelmissakin esitetty. Kohdassa 3a mainittuja Jokisen seminaaripuheenvuoron lukuja en ole ehtinyt tarkistaa.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja näillä muutoksilla.

5. Neuvottelukunnan laajennusesitys

Kivikuru: Kokouksen osanottajille ennakoon lähetetystä esityksestä (LIITE 1) unohtui, että edellisen kokouksen enemmistö kannatti myös toimittajakoulutuksen neuvottelukunnan nimen muuttamista journalistikoulutuksen neuvottelukunnaksi.

Nordenstreng: Esitys vastaa kyllä sitä mitä viimeksi puhuttiin, mutta toisaalta tätä ei voi muotoilla selkeiden kriteerien perusteella, koska vain osa ehdot täyttävistä oppilaitoksista on otettu mukaan: miksi Oulu ei ole mukana?

Juppi: Tässä on käytetty kahta mahdollista rajausta. Diak ja Haaga-Helia voidaan ottaa näillä perusteilla, mutta jos avataan ovi Oululle, niin on mahdollista että neuvottelukunta laajenee kerralla noin kymmenellä uudella jäsenellä.

Nordenstreng: Pitäisi ehkä ajatella tätä neuvottelukuntaa vyöhykkeinä. Diak ja Haaga-Helia olisivat tuolloin sisävyöhykkeellä. Yliopistojenkin joukossa on ns. liepeillä olevia laitoksia. Ehkä seuraavassa kokouksessa voitaisiin määritellä ne oppilaitokset, joissa on myös journalistista koulutusta, mutta ei samalla vahvuudella kuin sisävyöhykkeellä. Kolmas vyöhyke taas olisivat kaikki amk:t ja muut yliopistotason mediakoulutusyksiköt, joiden kesken pidettäisiin vuosittainen kokous. Silloin kyseessä ei olisi vain ”kultapossukerho” vaan todellinen laajennus. En vastusta ehdotusta, mutta rinnalla pitäisi olla kaksi muutakin ”kamarina”. Samalla pitäisi huomioida myös Helsingin kauppakorkean, Oulun tiedeviestinnän, Lapin yliopiston ja TaiK:n koulutusohjelmat.

Kauppinen: Perusteet, joilla on päädytty esittämään kahden oppilaitoksen kutsumista mukaan, ovat hyvät - eli on otettu ne, joissa tähdätään puhtaasti toimittajan ammattiin. Samalla perusteella Oulu, Kemi-Tornio ja Stadia voisivat kuulua joukkoon – niitä on aika vaikea jättää pois. Laajennuksen laajuus sinänsä ei saa olla kriteeri vaan se mitä sillä pitäisi saada aikaan.

Häkkinen: Esitin työryhmässä, että Oulu olisi mukana. Jääminen esityksen ulkopuolelle on jo ehtinyt herättää hämmennystä Oulussa. Pitäisikö Oulu kuitenkin kutsua mukaan ensi kerran kokoukseen? Oulu on mukana SJL:n ja opiskelijoiden yhteistyöryhmässä.

Jörgensen: Oulun amk:n vaikutus on ainakin Pohjois-Savossa tuntuva, olisi varmaan aiheellista kutsua se mukaan neuvottelukuntaan.

Moring: Tässä on nyt kaksi asiaa käsittelyssä samanaikaisesti: ensimmäinen on se, että tämän neuvottelukunnan osanottajalaitoksilla on tietty legitimitetti alalla. Tällä on merkitystä, kun haetaan esimerkiksi jäsenyyttä kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä, eli ei ole yhdentekevää, mihin raja vedetään. Toinen on sitten koulutusta koordinoiva tehtävä, joka muodostaa suurimman osan neuvottelukunnan toiminnasta. Koordinointia tulisi mielellään laajentaa, mutta legitimitetti olisi syytä pitää rajattuna. KISS (keep it simple and stupid) -periaatteella voitaisiin muodostaa kolmen sijaan kaksi piiriä.

Zilliacus: Se toinen – tai kolmas piiri voisi mielellään olla aika avoin.

Nordenstreng: Koordinointitehtävä on tärkeä, neuvottelukunta on olemassa koordinoidakseen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen ”yhteistyötä ja työnjakoa”. Olisi sääli jos Oulu ja muutkin journalistikoulutuksena esiintyvät rajataan tässä ulos. Tämä laajennus ei minusta tarkoita toimittajakoulutuksen legitimaatiota ja sitä, että EJTA:n suomalaiset yliopistojäsenet tukisivat seuraavassa kokouksessaan Haaga-Helian pöydällä olevaa jäsenhakemusta. Edessä on todennäköisesti amk- yksiköiden

pudotuspeli, koska joku niistä voidaan joutua lakkauttamaan. Laajennuksella ei saisi legitimoida minkään yksikön olemassaoloa eikä ottaa kantaa kansainväliseen kenttään.

Kauppinen: Allekirjoitan Nordenstrengin kannan - tällä ei ole tarkoitus laillistaa mitään, vaan taata koulutuksen laatua ja saatavuutta ja kehittää eri organisaatioiden työnjakoa.

Juppi: Jos aloituspaikkamäärä supistuu, joku yksikkö saattaa poistua todennäköisimmin kahden amk:n yhdistymisen tai yhteistyön kautta.

Nissilä: Alan aloituspaikkamäärän supistamistarve näyttää olevan asia, jota kaikki vain pallottelevat – asia on jätetty alueille eikä kukaan tunnu haluavan ottaa siitä vastuuta.

Nordenstreng: Tällä foorumilla voisi hakea nyt sellainen kokoonpano neuvottelukunnalle, jolla voitaisiin vastata koulutuksen supistamistarpeeseen. (Nordenstreng muistutti journalistisen koulutuksen aloituspaikkamääristä Jupin aikaisemmin jakaman taulukon perusteella: Haaga-Helia 35 + 20 aikuispaikkaa, Diak 30, Oulu 17, Kemi-Tornia 15-20 ja Metropolia 16-18 eli yhteensä 113-160.)

Jörgensen: Tällä erää ottaisin myös Oulun mukaan, koska tunnen sen tason, mutta en laajentaisi sen enempää.

Kauppinen: Ottaisin myös Oulun mukaan.

Moring: Esityksessä puhutaan koulutusyksiköistä, meillä taas puhutaan opinnoista. Eikö tässä ole ristiriita?

Juppi: OPM käyttää omissa teksteissään ammattikorkeakouluista koulutusyksikkö-sanaa.

Nordenstreng: Jos ei nyt kuitenkaan puututa tähän semanttiseen seikkaan, vaan jätetään se sääntöjen laadinnan yhteyteen. Säännöt oli tarkoitus tehdä jo muutama vuosi sitten Petterin ja minun valmisteleman luonnoksen pohjalta, mutta nyt on sopiva sauma tehdä tämä.

Kauppinen: Muotoilut voidaan katsoa ohjesäännön yhteydessä, nyt on tärkeintä päättää, ketkä tulevat mukaan seuraavaan kokoukseen.

Nordenstreng: Tiedän, että Tampereella on puhuttu myös Oulun mukaantulosta. Oulun amk:n journalistisen koulutuksen volyymi on pienempi kuin Diakin ja Haaga-Helian – se on samaa kokoluokkaa Kemi-Tornion ja Metropolian kanssa. Kallistun siihen, että otetaan myös Oulu mukaan niin, ettei tämä laajennus sisällä legitimointia. Minusta olisi hyvä sopia nyt, että tämä neuvottelukunta toimii yhteistyö- ja koordinaatioelimenä ja ylläpitää yhteyttä relevantteihin muihin yksiköihin. Muutoina voisivat olla vuosittainen kokous ja joku muu tapa, jolla saataisiin toimiva yhteys tähän laajempaan piiriin.

Kauppinen: Kehät tai kamarit saavat jäädä keskustelun sivuhaaraksi, mutta se voidaan kirjata, että neuvottelukunta pitää yhteyttä laajempaan kenttään.

Nordenstreng: Pidetäänkö yliopistojen edustus entisellään (TaY, JY, SSKH + HY viest ja TaiK) eli vahvuus olisi silloin 5 yliopistoa ja 3 ammattikorkeakoulua?

Kauppinen: Toimittajakoulutuksen neuvottelukunta olisi kuitenkin ehkä kuvaavampi nimi.

Kivikuru: Lykätään nimikysymys ohjesäännön yhteyteen.

Moring: Tilastokeskuksen kautta on mahdollista saada kattavaa ja tarkkaa tietoa ammattiin valmistuneiden sijoittumisesta varsin edullisesti. SSKH:sta valmistuneet kattava ajo maksoi tuntityönä tehtynä noin 500 euroa.

Juppi: Ammattikorkeakoulut suunnittelevat omaa kyselyä amk:n viestinnän koulutuksen suorittaneiden sijoittumisesta. Hanketta varten on laadittu yhteinen kysymyslomakepohja, mutta kyselyiden toteutus on kiinni yksiköistä.

Moring: Kyselyt ja tilastokeskuksen aineistoon perustuvat selvitykset kertovat eri asioita ja siten täydentävät toisiaan.

Nordenstreng: Ajatus siitä, että tähän satsataan, on hyvä. Voisi ajatella vaikka ensi vuoden toimintaohjelmaan, että amk- selvityksen lomakkeen avulla toteutetaan kysely myös yliopistoissa. Voisiko Moring selvittää, mitä Tilastokeskuksen aineiston ajo voisi maksaa kaikkien yliopistoyksiköiden osalta?

Kivukuru: Päätetäänkö, että:

- a – otetaan mukaan neuvottelukuntaan Diak, Haaga-Helia ja Oulu
- b – ensi vuonna järjestetään mediakoulutuksen neuvottelukokous, jonka valmistelujen yhteydessä pidetään yhteyttä muihin alan oppilaitoksiin ja koulutusyksiköihin
- c – nimenmuutosasia käsitellään sääntöjen yhteydessä seuraavassa kokouksessa
- d – ensi vuonna hankitaan tietoa kaikkien alan opinnot suorittaneiden sijoittumisesta

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

6. Muut asiat

Juppi: Diakilla on tarkoitus hakea OPM:ltä tammikuussa ylempää tutkintoa, joka yhdistäisi viestintä- ja sosiaalialan osaamista. Uusi ”Media for community development”- koulutus olisi englanninkielinen jatkokoulutusväylä samalla sekä sosionomien koulutusohjelmassa että medianomeja kouluttavassa viestinnän koulutusohjelmassa opiskelleille. Koulutusohjelmassa on tarkoitus paneutua yhtäältä niihin taitoihin, joita tarvitaan valtavirtamedian kanssa, ja toisaalta siihen miten mediaa voidaan käyttää erilaisten yhteisöjen kanssa. Jatkokoulutukseen pääsy edellyttää vähintään kolmen vuoden työkokemusta perustutkinnon jälkeen. Aloituspaiikkojen määräksi on kaavailtu kahtakymmentä (10+10). Sosionomien jatkotutkinto on nimeltään *sosionomi ylempi amk* (master of social services) ja medianomien taas *medianomi ylempi amk* (master of communication and media).

Moring: Koulutus kuulostaa mielenkiintoiselta: mutta tämän neuvottelukunnan piiriin se ei kait kuulu?

Juppi: Puhtaasti journalistista koulutusta se ei ole, mutta sopii hyvin Diakin profiiliin. En kuitenkaan pidä hirveän todennäköisenä, että lupa jatkotutkintoon saataisiin jo heti 1. hakukierroksella.

Jörgensen: Kuulostaa hyvältä.

Nordenstreng: Näin toimittajien maisterikoulutustakin pitäisi tehdä ns. pönttökoulutuksen ohella. Mielenkiintoinen esimerkki, en kaihtaisi sisällyttää tätä neuvottelukunnan piiriin.

Moring: Asia monimutkaistuu pohjoismaisella puolella, kun uusia koulutusohjelmia tulee. Onko niin, että ne koulutusohjelmat, jossa on pohjaopintoina pääaineopetusta alalle, pidetään neuvottelukunnan piirissä, vai otetaanko kaikki?

Juppi: Amk-puolella ei ole mahdollista hakea ylempää tutkintoa ilman alan peruskoulutusta.

Kauppinen: Yhtä lailla tärkeää kuin perusopetus on journalistien jatko- ja täydennyskoulutus, tiukka rajanveto on tarpeetonta.

Häkkinen: Jatko – ja täydennyskoulutus on parhaillaan murroksessa – TYT on joutunut perumaan jo toisena vuonna peräkkäin 8 kurssia 20:sta.

Kauppinen: TYT ja Palmenia vastasivat aikansa tarpeeseen, olisiko se aika nyt ohi. Perusopetuksen ja täydennyskoulutuksen sitominen tiiviimmin yhteen voisi olla ratkaisu. Täydennyskoulutus olisi edelleen maksullista, mutta valmisteluorganisaatio kuuluisi perusrahoituksen piiriin.

Zilliacus: Osaltaan on varmaan kyse siitäkin, että toimitukset ovat niin tiukoilla.

Nordenstreng: Nyt olisi varmaan hyvä saada neuvottelukunnalle oma nettisivu, mutta siihen tarvitaan oma pieni rahoitus esimerkiksi työmarkkinaosapuolilta.

Nordenstreng jakoi päivittämänsä listan yliopistojen koulutusväylistä aloituspaikkoineen (LIITE 2) sekä vuonna 1978 allekirjoitetun pöytäkirjan toimittajakoulutuksen kokonaisratkaisusta, johon kuului myös neuvottelukokous (LIITE 3).

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään Tampereella maanantaina 16. helmikuuta klo 11.00 -14.00

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 12.15.